

Fithisigh difriúla

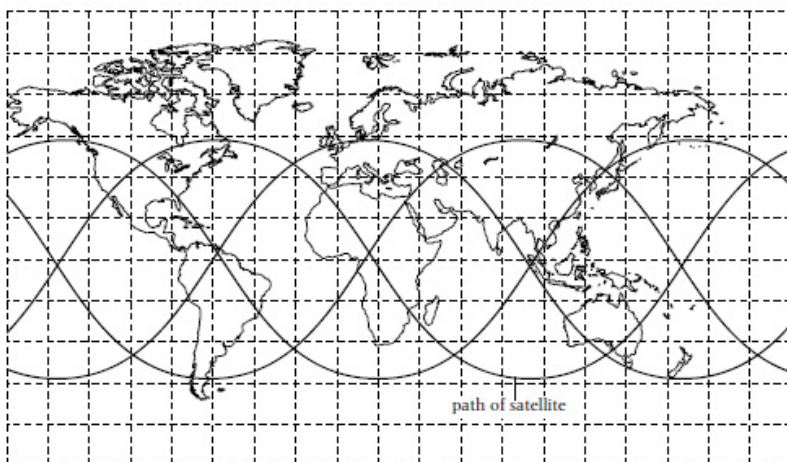
Gníomhaíocht fiosrúchán

Tá alán smaointí difriúla foin domhan agus an grianchóras.

Caithfidh satailít bheith ag bogadh ag luas éagsúla chun iad féin a choiméad i bhfithisigh éigin. Má tá sé ag dul ró thapaidh rachaidh sé amach i spás. Má tá sé ag dul ró moll titfidh sé síos go dtí an domhan. Tá fórsa an imtharraingt níos mó nuair atá sé cóngarach don domhan, mar sin caithfidh satailítí i bhfithisigh íseal bogadh níos tapúla ná satailítí i bhfithisigh níos airde. Ní chaithfidh satailítí taisteal comh fada má tá siad níos cóngarach mar sin tá an am a thógann sé chun fithisigh amháin a dhéanamh níos lú ná satailítí atá níos faide amach. Ní thógann sé ach cúpla uair a chloig chun satailít i bhfithisigh íseal dul timpeall an domhan. Má tá an fithisigh claonta i ngaol don meánchiorcal, bogfaidh sé timpeall áiteanna difriúla ar domhan.

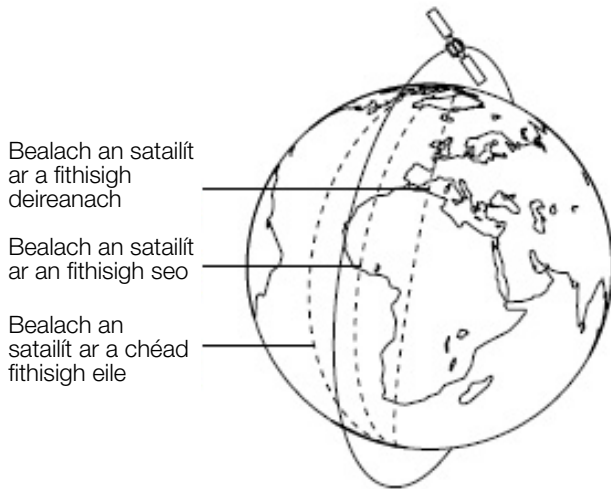
Nuair a sroicheann an satailít an paointe seo, beidh an domhan tar éis bogadh timpeall agus beidh áit difriúil den domhan faoi.

Eitlíonn an satailít thar páirteanna difriúla den domhan ar ngach fithisigh

Má tá an satailít i bhfithisigh atá ag dul thar an pól thuaidh agus an pól dheas, faoi dheireadh rachaidh sé thar an domhan ar fad agus an domhan ag rothlú faoi. Tugtar fithisigh polach ar seo.

Tá roinnt satailítí fada go leor ón domhan chun fithisigh a críochnú i 24 uair a chloig. Ciallaíonn sé seo go fanfaidh an satailít thar an suíomh céanna i gcónaí. Tugtar fithisigh gheochobhsaí ar seo. De gnáth bíonn na satailítí gheochobhsaí thar an meanciorcal.

Satailít i bhfithisigh polach

Ceisteanna

- ① Féach ar bealach an satailít sa chéad léaraid.
  - a) Mínigh cén fáth go dtéann an satailít thar suíomhanna difriúla ar domhan le fithisigh éagsúla.
  - b) Cad a tharlóidh do bhealach an satailít má tá claonadh níos mó tagtha ar?
- ② Taispeánann an liosta thíos úsáidí difriúla atá ag satailítí. Le haghaidh gach úsáid, abair cén saghas fithisigh a beadh níos fearr agus mínigh cén fáth. Déan taighde chun na freagraí a chur le chéile.

Freagraí

- a) Ag déanamh mionscrúdú ar na poill sa chiseal ozóin thar an Arctach and Antarctach.
- b) Ag tarchur pictiúirí satailítí don teilifís
- c) Ag déanamh mionscrúdúar teocht na farraigí ins na farraige móra.
- d) Ag cur mapaí le chéile don Aifric agus an Áise.
- e) Ag cabhrú chun réanfhasnéis aimsire a dhéanamh don Eorap.